

18.12.1978

1

Opastinsilta 7 00520 HELSINKI
Semaforbron HELSINGFORS 52

Puhelin 1511
Telefon

... Työeläkelaitoksille

Hallitus on 1.12.1978 antanut eduskunnalle esityksen laeiksi työntekijäin eläkelain 6 §:n ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 7 §:n muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan pienen lapsen hoidon vuoksi työstä poisjääneen äidin työkyvyttömyyseläketurvaa kehitettäväksi siten, että hänen eläketurvansa työkyvyttömyyden varalta säilyisi samanlaisena kuin hänen työssä ollessaan. Työkyvyttömyysturvan pidentäminen esitetään toteutettavaksi muuttamalla tulevaa palvelusaikaa koskevaa säännöstöä siten, että äiti saisi lukea hyväkseen eläkkeensä määrässä myös työkyvyttömyksi tulon ja eläkeiän saavuttamisen välisen ajan. Edellytyksenä olisi, että hänellä on TEL 6 §:n 3 momentissa ja LEL 7 §:n 1 momentissa mainittujen 360 ja 540 päivän määräaikojen jälkeen ollut yhdenjaksoisesti hoidettavanaan vähintään yksi kolme vuotta nuorempi lapsi. Työkyvyttömyysturva säilyisi esityksen mukaan työssäoloaikaisen veroisena enintään yhdeksän vuotta.

Muutokset esitetään tulevan voimaan maaliskuun alusta 1979 lukien siten, että uudistus koskisi eläkkeitä, joiden perusteena oleva eläketapahtuma on sattunut lain voimassa ollessa.

ELÄKETURVAKESKUS

LIITE:

Hallituksen esitys työntekijäin eläkelain 6 §:n ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 7 §:n muuttamisesta

JAKELU

A 1 - 8
B 1

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi työntekijäin eläkelain 6 §:n ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 7 §:n muuttamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.

Esityksessä ehdotetaan pienen lapsen hoidon eläketurvansa säilyisi samanlaisena kuin hänen vuoksi työstä poisjääneen äidin eläketurvaa kehittäväksi siten, että hänen työkyvyttömyys- työssä ollessaan niin kauan kuin hänellä on hoidettavanaan kolme vuotta nuorempi lapsi.

PERUSTELUT.

Työeläkelainsäädännön mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen suuruus riippuu paitsi karttuneen eläkkeen määrästä, joka vahvistetaan työssäolo- vuosien ja ansaitun palkan perusteella, myös siitä, otetaanko eläkkeeseen oikeuttavana huomioon myös aika työkyvyttömäksi tulosta eläkeikään. Tällä niin sanottua tulevaa palvelusaikaa koskevalla määräyksellä taataan toisaalta työkyvyttömyyseläketurvan jatkuvuus vakuutetun siirtyessä työsuhteesta toiseen. Toisaalta ilman sanottua palvelusaikaa etenkin nuoren työkyvyttömän työeläke jäisi riittämättömäksi.

Työntekijäin eläkelain 6 §:n 3 momentin mukaan, sellaisena kuin se on 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (593/78), tuleva palvelusaika otetaan huomioon eläkkeen määrässä, jos työkyvyttömyys alkaa 360 sellaisen päivän kuluessa työsuhteen päättymisestä, joilta työntekijä ei ole saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain (125/34) mukaista työttömyysavustusta. Vastaavalla tavalla menetellään myös maatalousyrittäjien eläkelaisissa (467/69) ja yrittäjien eläkelaisissa (468/69). Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (jäljempänä LEL) 7 §:n 1 momentin mukaan, sellaisena kuin se on 14 päivänä huhtikuuta 1978 annetussa laissa (275/78), luetaan työkyvyttömyyseläkettä las-

kettaessa eläkkeeseen oikeuttavaksi myös se palkka, jonka vakuutettu olisi työkyvyttömyyden alkamisesta lukien ansainnut eläkeikään mennessä. Tällöin edellytyksenä kuitenkin on, että vakuutettu on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista lähinnä edeltäneiden 540 päivän aikana, joilta hän ei ole saanut edellä tarkoitettua työttömyysavustusta, ansainnut LEL:n alaisissa töissä vähintään 4 584 markkaa vuoden 1978 indeksitasossa laskettuna.

Äidin jäädessä lapsen syntymän johdosta tai tämän hoidon vuoksi pois työstä tulevaa palvelusaikaa ei siten oteta huomioon hänen työkyvyttömyyseläkettään määrättäessä, jos työstä poissaoloa on jatkunut edellä mainittujen aikojen yli eli karkeasti arvioiden runsaan vuoden ajan. Valtaosa äideistä synnyttää lapsensa ollessaan 20—35 vuotias. Pienten lasten hoidosta aiheutuva työstä poisjääminen ajoittuu useimmiten myös työeläketurvan karttumisajan alkuun. Työeläkelainsäädännössä oleva puute tulevan palvelusajan laskemisessa heikentää siten suoranaisesti pienten lasten äitien sosiaaliturvaa. Tietoisuus puutteellisesta eläketurvasta ei myöskään anna äideille riittävää valinnanvapautta pienten lasten hoidon järjestämisen suhteen. Nykyiset säännökset heijastuvat omal-

ta osaltaan vaikeutena äidin työhön palaamisessa, koska katkos hänen työurallaan vaikuttaa poikkeuksetta myös hänen vastaiseen ansiokehitykseensä. Koska äidin kuoleman jälkeen lapsille myönnettävä perhe-eläke lasketaan hänen työkyvyttömyyseläkkeensä perusteella, ei lapsiperheidenkään sosiaaliturva ole tältä osin kunnossa.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan, että työeläkelainsäädännön mukaista tulevaa palvelusaikaa koskevaa säännöstöä muutettaisiin siten, että äiti saisi lukea hyväkseen eläkkeensä määrässä myös työkyvyttömäksi tulon ja eläkeiän saavuttamisen välisen ajan sillä perusteella, että hänellä on edellä mainittujen 360 ja 540 päivän määräaikaisten jälkeen yhdenjaksoisesti ollut hoidettavanaan vähintään yksi kolme vuotta nuorempi lapsi. Työkyvyttömyyseläketurva säilyisi tältä osin työssäoloaikaisen veroisena enintään yhdeksän vuotta, joka siten antaisi äidille mahdollisuuden hoitaa kotonaan kolme lasta kutakin vähintään kolmivuotiaaksi. Tulevaa palvelusaikaa koskeva laajennus ulotettaisiin koskemaan pientä lasta hoitavaa äitiä kuitenkin vain siinä tapauksessa, ettei tätä hänen eläkkeeseensä muutoin voimassaolevien säännösten mukaan tulisi.

Uudistus koskisi kaikkia työeläkelainsäädännön mukaisia eläkkeitä. Julkisoikeudellisesta

eläketurvasta on kuitenkin säädettävä erikseen.

Vuosittain arvioidaan alkavan yhteensä noin 100 sellaista työkyvyttömyyseläkettä, joissa tuleva palvelusaika tai sitä vastaava ansio otettaisiin huomioon kolme vuotta nuoremman lapsen hoidon johdosta. Kun ansiotason vuotuisiksi reaalikasvuksi oletetaan 3 prosenttia, aiheutuu yksityiselle työeläkejärjestelmälle lisäkustannuksia seuraavasti vuoden 1978 tasossa arvioituina. Uudistus edellyttääkin työeläkkeiden tuloperusteisiin vastaavan suuruista tarkistusta.

Vuosi	Milj. markkaa
1.	0,5
5.	4
10.	8
20.	20
50.	73

Muutokset ehdotetaan tulemaan voimaan vuoden 1979 maaliskuun alusta siten, että ne koskisivat eläkkeitä, joiden perusteena oleva eläketapahtuma on sattunut lain voimassa ollessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

L a k i

työntekijäin eläkelain 6 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain 6 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (593/78), näin kuuluvaksi:

6 §.

Jos työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 360 sellaista päivää, joilta työntekijä ei ole saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta, luetaan tämän työsuhteen perusteella myönnettävää työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen välinen aika. Jollei työsuhde ole jatkunut neljää kuukautta, luetaan sen perusteella eläkkeeseen oikeuttavaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli kuin työntekijällä ei ole ennen tätä työ-

suhdetta alkaneen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta lain tai julkisen eläkesäännön mukaiseen sellaiseen eläketurvaan, jonka mukaan maksettavaa työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon. Mitä edellä tässä momentissa on säädetty, ei kuitenkaan sovelleta vanhuuseläkkeen eikä sellaisen työkyvyttömyyseläkkeen, jonka perusteena oleva työkyvyttömyys on alkanut työntekijän 63 vuoden iän täyttämivuoden jälkeen, määrää laskettaessa, ellei työntekijä ole ollut sanotun iän täyttämivuoden aikana tämän lain piiriin kuuluvassa työssä ottaen huomioon kokonaisuudessaan myös sanotun vuoden aikana

päättynyt työsuhde yhteensä vähintään neljä kuukautta. Niinkään luetaan naispuolisen työntekijän työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos hänellä on edellä sanottujen 360 päivän täyttymisen ja työkyvyttömyyden alkamisen välisen ajan, joka saa olla enintään yhdeksän vuotta, ollut 4 §:n 5 momentissa tarkoitettu, kolmea vuotta nuorempi lapsi, ei kuitenkaan, jos eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio on ilman sanottua lapsenhoitoajan huomioonottamista luettava eläkkeeseen oi-

keuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Jollei tällaisen naispuolisen työntekijän työsuhde ole jatkunut neljää kuukautta, on eläkkeeseen oikeuttavan ajan määrittämisestä soveltuvin osin voimassa, mitä edellä tässä momentissa on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1979 ja sitä sovelletaan eläkkeeseen, jonka perusteena oleva eläketapahtuma on sattunut lain voimassa ollessa.

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 7 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 14 päivänä huhtikuuta 1978 annetussa laissa (275/78), näin kuuluvaksi:

7 §.

Jos työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeutettu työntekijä on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista lähinnä edeltäneen 540 sellaisen päivän aikana, joilta hän ei ole saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain (125/34, 328/60) mukaista päiväavustusta, tässä laissa tarkoitettussa työssä ansainnut vähintään 800 markkaa, luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi myös se palkka, jonka hän työkyvyttömyyden alkamisesta lukien olisi ansainnut eläkeikänsä mennessä. Samoin menetellään, jos naispuolisella työntekijällä on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista välittömästi edeltäneen enintään yhdeksän vuoden ajan ollut työntekijäin eläkelain 4 §:n 5 momentissa tarkoitettu, kolmea vuotta nuorempi lapsi ja sanottuna aikana on päättynyt 1 virkkeessä tarkoitettu 540 päivän ajanjakso, jollei eläkeiän saavuttamiseen jäljellä olevaa aikaa tai sitä vastaavaa ansiota ilman sanotun lapsenhoitoajan huomioonottamista ole luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Edellä sanotun palkan vuotuinen määrä edellyttää samaksi työntekijäin

eläkelain 9 §:n mukaan korjatuksi markkamääräksi, josta työntekijän työsuhteen perusteella on keskimäärin suoritettu tämän lain mukainen vakuutusmaksu niinä kalenterivuotena, jona hän tässä laissa tarkoitettussa työssä on ansainnut vähintään 800 markkaa tai jollei hän minään kalenterivuotena ole ansainnut vähintään sanottua määrää, samaksi kuin mainittu rajamäärä. Ennen 23 vuoden iän täyttämistä ansaitut palkat otetaan kuitenkin huomioon vain, jos ne on ansaittu sinä kalenterivuotena, jona työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä oleva sairaus, vika tai vamma on saatu, tai jona edellä toisessa virkkeessä tarkoitettu 540 päivän ajanjakso on päättynyt tahi kolmena sitä välittömästi edeltäneenä kalenterivuotena. Laskeuttaessa edellä tarkoitettua markkamäärää, josta keskimäärin on suoritettu vakuutusmaksu, ei oteta huomioon aikaa, jolta työntekijä on ennen eläketapahtumaa välittömästi edeltäneen kalenterivuoden alkua saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta. Markkamäärän laske- misesta säädetään tarkemmin asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1979 ja sitä sovelletaan eläkkeeseen, jonka perusteena oleva eläketapahtuma on sattunut lain voimassa olessa.

Tämän lain 7 §:n 1 momentissa säädetty markkamäärä vastaa vuodelle 1962 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 1978.

Tasavallan Presidentti

Sosiaali- ja terveysministeri